

La llegenda del Carreró

SÍLVIA COLOMÉ

Il·lustracions de Delphine Labedan

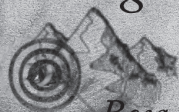
Pagès editors
LLEIDA, 2018

A totes les veus de dones silenciades.

Cubells

Pugís

Roca de Hixam

La Torre del Moro

Pedra plana de la Lluna plena

La Perallonga

Montgai

Lo Carreró

Butsènit

Gorg de la Blancallum

La font Amarga

Bellmunt

PRIMERA PART

I

Quan tancava els ulls, seguia veient la lluna al damunt seu. Fina, com un bri de blat. Present, com el bes de l'aire. El rajolí de llum que encara era capaç de regalar li resseguia el cos. I, suaument, acaronada per la tènue claror de la nit, la Blancallum es deixava endur pel batec del rierol, corrent avall.

Mentre flotava pel jaç d'aigua, els seus flocs de cabells daurats dibuixaven suaus meandres i amb les puntes dels dits acariciava lleument la molsa dels marges. La Blancallum somreia amb els ulls closos i deixava anar silenciosos sospirs de plaer. Aviat arribaria al riu Sió.

Començava a sentir dins seu una felicitat semblant al moment en què va néixer, un capvespre d'hivern de feia tants i tants anys. La seva arribada al món va ser tan sorprenent que fins i tot el temps es va aturar un instant per observar-la en deteniment. De fet, res apuntava la seva vinguda. El dia s'havia llevat tapat com tots els anteriors, però la boira, enamorada, es resistia a marxar sense veure abans el seu amor.

Al cel, el darrer raig de sol lluitava desesperadament per travessar la foscor i impregnar-la de llum. Feia massa que no gaudien i el desig era tan desesperat que cremava.

Cap dels dos perdia l'esperança de retrobar-se. La boira pujava més i més i el raig flamejava per obrir-se pas per entre els núvols. I va ser així com es van retrobar, de nou, fit a fit. Els dos amants es van abandonar en una apassionada abraçada, fugaça però eterna. La boira resplendia i tot el paisatge es va il·luminar d'amor.

La claror era tan intensa i càlida que els arbres van treure del més profund de l'escorça les fulles adormides. Els ocells van despertar dels nius cantant melodies mai escoltades. Fins i tot la ginesta va florir abans d'hora perfumant el moment amb la seva dolça fragància. El temps, sorprès, va detenir-se. Volia assegurar-se que no era cap somni impropï de qui no dorm mai, i no ho era. Admirat de tanta bellesa sobtada, va sospirar reconfortat.

Però es feia tard, i el sol ja cridava per l'horitzó el seu darrer alè de vida. El raig, a contracor, es va anar apagant dolçament als braços de la seva estimada. Ja tornava a no ser-hi. I l'enyorança va cobrir amb un vel blanc tot el paisatge. La boira, trista, va plorar una llàgrima fecundada de llum. I el fruit de la passió va anar lliscant tendrament pel seu cos. Cada cop es feia més i més gran i il·luminava amb tanta força que, des del cel, com un estel, es va anar precipitant contra la terra.

La boira, amb instint de mare, va reconduir la gota a un petit gorg, on va caure provocant un fort esclat de llum i d'aigua. Milers d'espurnes van enlairar-se com un castell de focs i de la llàgrima trencada va sorgir, des de la profunditat de la clota, la Blancallum. Tan blanca com la boira i tan radiant com el darrer raig del sol. Va ser només un instant... però suficient perquè quedés gravat en la memòria del paisatge del Baix Sió.

Amb la foscor com a aliada, aquella nit seria fàcil deixar-se portar a les tolles del riu sense cridar l'atenció, als baixadors del pont de Montgai. Com a bona dona d'aigua, no podia estar-se de rentar cada nit el seu sedós i transparent vestit blanquinós, i més tenint en compte que la terra del gorg on vivia destacava pel seu intens color vermell, quasi de sang seca.

Per a la Blancallum es tractava d'un ritual d'alta màgia que li permetia retornar a la Terra fragments perduts en el seu constant joc amb el món i, alhora, recuperar l'essència pura i neta del vel que l'embolcallava. Tot tornaria a estar, de nou, en equilibri. Encara que fos hivern, gaudia amb aquesta cerimònia. Primer deixava caure una màniga del vestit, després l'altra, i la peça de roba lliscava lentament pel cos, deixant-lo en una nuesa enlluernadora. Després, quan s'agenollava a les lloses i començava a rentar, dels seus llavis sortia, quasi murmurada, una cançó que només ella i algun ocell mig adormit sentien.

Una certa enyor
s'ha emparat de mi;
una certa enyor
s'ha emparat de mi.
Benhaja l'amor
que així em fa sofrir;
benhaja l'amor
que endolç 'el patir.¹

Però aquella nit, unes orelles ben despertes també escoltaven el cant de la Blancallum.

---

1. Cançó popular catalana amb la grafia original que ha arribat fins a nosaltres i que recull el *Llibre de cançons. Cretomatia de cançons tradicionals catalanes*, de Joaquim Maideu, Eumo Editorial.

II

Quan se'n va adonar, ja estava saltant al teulat del veí. Les cases del Carreró s'apinyaven com unes dents mal posades i resultava molt fàcil passar d'una a l'altra. Havia promès als pares que no tornaria a sortir sense permís, però ja era massa tard. L'havia despertada un enorme duc reial palplantat a la finestra que semblava mirar-la fixament amb uns ulls enormes com unes taronges.

En un primer moment, es va espantar, fins i tot diria que va emetre un petit crit, però, per sort, ni els germans ni la padrina, que roncava fortament, la van sentir. Va aixecar-se de la màrfega per veure'l a prop, però l'au no va tenir tanta espera i va enlairar-se fins al terrat de cal Pedrolet, la casa veïna que estava a tocar de muralla.

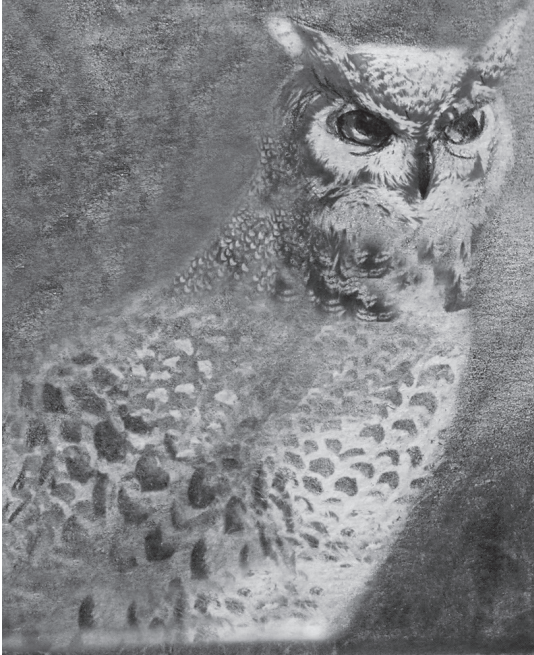
La Salgar no s'ho va pensar dues vegades, va calçar-se i abrigar-se ràpid abans de sortir per la finestra, talment com el duc reial, però sense volar. Ella ja n'era tota una experta i sabia on posar els peus per accedir sense perill a la teulada. L'au semblava esperar-la, però així que els seus fars àmbars van guaitar-la, va alçar el vol, muralla enllà.

—Ohhhh! —va exclamar la nena, desil·lusionada, veient com el duc reial es dirigia cap al riu. No pensava rendir-se tan fàcilment. La Salgar va saltar a la teulada de cal Pedrolet, que era també la casa més important del Carreró. L'amo hi tenia una corda ben resistent, amagada en unes teules, per on l'havia vist saltar algunes nits. Ella, n'havia seguit l'exemple i també l'havia utilitzada més d'un cop. Ho tornaria a fer. Va mirar al cel, només hi havia un fil de lluna, la nit era fosca i ben entrada en hores. Qui la podria veure? No va aturar-se a pensar-s'ho ni un cop més. El duc reial seguia volant i no volia perdre'l de vista.

Malgrat que tenia uns deu anys i un cos menut i fràgil, la força de voluntat sempre l'empenyia a aconseguir els seus propòsits. Grimpar per una corda no era el seu fort, però sabia com ajudar-se amb les pedres de la muralla. Seria més difícil pujar, però tenia tota la nit per endavant. Només calia arribar abans que els pagesos sortissin a treballar les terres. Ho tenia tot calculat, com altres vegades.

La Salgar va bufar contenta i cansada. Havia aconseguit baixar la muralla! Però de tant mirar el terra, s'havia oblidat de vigilar el cel i ara sí que havia perdut de vista el duc reial. “Volava cap al riu”, va pensar. I la nena va emprendre la mateixa direcció. Els seus ulls, grossos i d'un marró intens, aviat es van habituar a la foscor i coneixia el terreny pam a pam. No li seria gens complicat arribar a la llera del Sió.

Quan ja quasi hi era, va notar una forta ventada darrere seu. “El duc reial!”, va mig cridar sorpresa per la inesperada presència i paralizada per la impressió. L’au mantenia el seu rumb, a contracorrent. La Salgar, feliç, saltironava tot seguint-lo. Aviat van arribar al pont i l’animal va tornar a desaparèixer per entre uns xops. Va afanyar-se, se sentia excitada. Potser l’havia portada fins a casa seva?

A mesura que s’hi apropava, s’anava il·luminant el camí. “Que estrany”, va pensar la nena, que seguia, decidida, el seu destí. Sabia on era, a tocar de les tolles del riu, on alguna vegada havia ajudat a la mare i a la padrina a rentar la roba a cop de fusta. La foscor anava minvant a cada passa que feia. Instintivament, va minorar el ritme i va aguditzar l’oïda. “Algú canta?”, va preguntar-se.

Sigil·losament, quasi de puntetes, va anar endinsant-se per un camí de claror, cada cop més intensa. No estava equivocada. Una veu de dona, profunda i dolça, taral·lejava una melodia. Ara, fins i tot, podia escoltar la lletra. “Una certa enyor, s’ha emparat de mi...”. Sense atrevir-se, però sense pensar-s’ho, la Salgar va apartar uns vímets del marge i allà la va veure, agenollada a les tolles. Era una dona, sens dubte, encara que el seu cos, d’una blancor irreal, desprenia una llum sobrenatural. Estranyament, no sentia por. Amb els ulls ben oberts, no podia deixar de mirar-la. La seva presència hipnotitzava i, alhora, l’omplia de felicitat.

La Salgar no ho sabia, però la seva vida canviaria per sempre.

III

Feia estona que el vestit tornava a ser tan transparent com el camí d'estels que travessa el firmament nocturn. Només feia falta apropar a la roba el sabó que ella elaborava curosament perquè les taques de fang immediatament retornessin al fons del riu. La màgia durava ben poc però li encantava allargar la cerimònia, fins i tot durant hores. Esbandia i esbandia mentre cantava.

La Blancallum portava temps a les lloses del riu, gaudint del tacte de la roba, de la frescor de l'aigua i de la presència que l'observava darrere seu. Encara no s'havia girat, preferia assaborir aquell moment. Un sobtat ventijol va remoure-li els cabells daurats. Va alçar el cap i amb un somriure va acomiadar-se, agraïda, del duc reial. Era el moment indicat.

La dona d'aigua es va aixecar i amb un suau moviment va vestir-se. Amb una mà va recollir-se la llarga cabellera i la va deixar caure pel damunt del cos i del vestit, com una fina pluja d'or. Va respirar profundament i es va girar.

© Sílvia Colomé da Silva, 2017
© de les il·lustracions: Delphine Labedan, 2018
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S.L, 2018
Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: març de 2018
ISBN: 978-84-9975-948-7
DL L 137-2018
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L
www.bobala.cat

« imprès a **lleida** »

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.